

Przewodnik terapii nadciśnienia tętniczego

Dane kontaktowe

Imię i nazwisko

Adres

Numer telefonu

Lekarz prowadzący

Moje indywidualne cele terapeutyczne

Ciśnienie
tętnicze
krwi

/

mmHg

Tętno

ud./min

Stężenie
HbA_{1c}

%

mmol/l

Masa
ciała

kg

Cholesterol
LDL

mg/dl

mmol/l

Schemat stosowania leków

Data wizyty: .....

Nr	Nazwa i dawka leku	Dawkowanie		
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

 Rano

 Po południu (godz. 12–14)

 Wieczorem

Podpis i pieczęć lekarza

Leczenie nadciśnienia tętniczego

Spośród chorych leczonych na nadciśnienie tętnicze:

8 osób na 10

wymaga stosowania co najmniej

dwóch leków

5 osób na 10

wymaga stosowania co najmniej

trzech leków

U większości chorych do rozwoju nadciśnienia tętniczego prowadzi wiele czynników, stąd też konieczne jest stosowanie różnych grup leków w celu uzyskania docelowych wartości ciśnienia tętniczego.

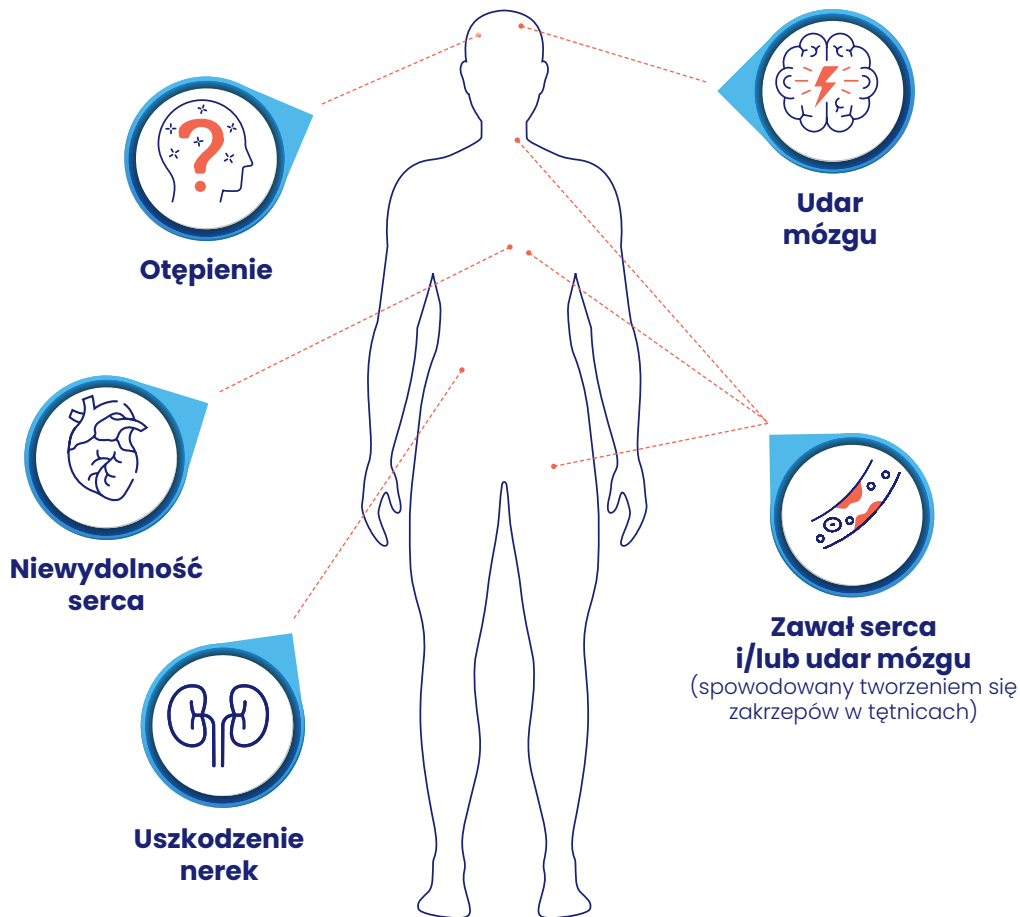
Wśród dostępnych terapii stosuje się również preparaty złożone, czyli połączenie dwóch lub trzech leków w jednej tabletkie.

Mniejsza liczba tabletek to łatwiejsza terapia.

Przyjmuj zalecane leki zgodnie ze wskazówkami lekarza.

Następstwa podwyższonych wartości ciśnienia tętniczego

Prawidłowe wartości ciśnienia tętniczego

Cele terapii nadciśnienia tętniczego są ustalane **indywidualnie dla każdego chorego**.

Zapytaj swojego lekarza prowadzącego, jakie są **docelowe wartości ciśnienia w Twoim przypadku**.

Pamiętaj również o **zapisywaniu częstości rytmu serca (tętna)**. Spoczynkowe tętno powyżej 80 uderzeń na minutę związane jest z wyższym ryzykiem sercowo-naczyniowym.

Jaki aparat do pomiarów ciśnienia tętniczego wybrać?

Pamiętaj, aby pomiaru dokonywać sprawdzonym ciśnieniomierzem:

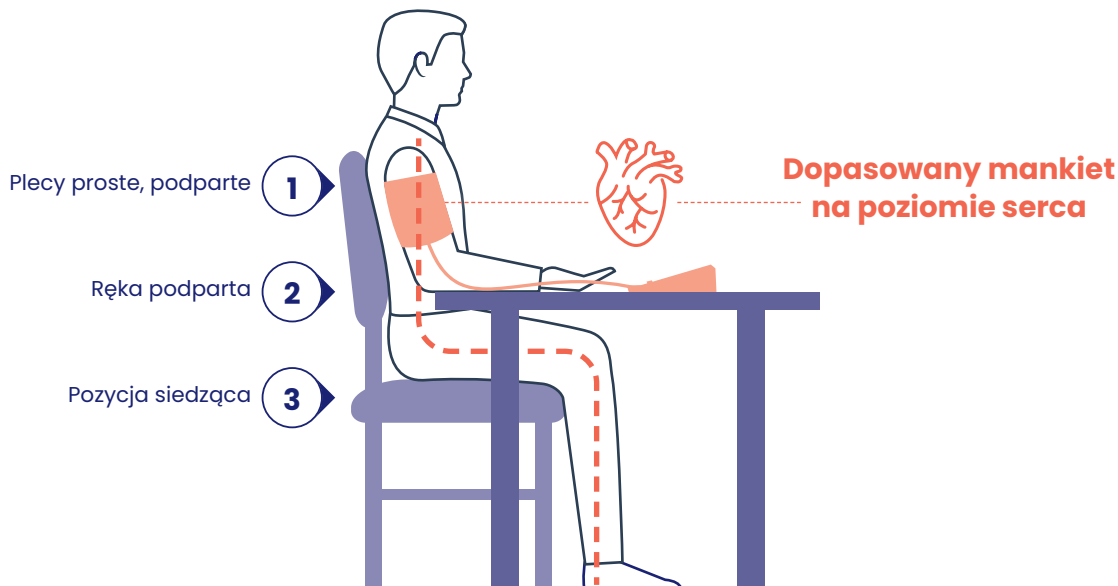
- **z walidacją** (potwierdzeniem rzetelności wyników w badaniach klinicznych)
- **z odpowiednio dobranym mankietem**, dopasowanym do obwodu ramienia. Dostępne są mankiety, które obejmują szeroki zakres obwodów ramienia – jednocześnie średni i duży (mankiet M–L).

Listę dostępnych w Polsce zwalidowanych urządzeń znajdziesz na stronie objętej patronatem Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego:

www.dobrzemierze.pl

Jak samodzielnie wykonywać pomiary ciśnienia tętniczego?

Pomiar należy wykonywać na ramieniu, na którym stwierdzono wyższe wartości ciśnienia.

Co może wpłynąć na wynik pomiaru ciśnienia tętniczego?

Pełny pęcherz moczowy

Krzyżowanie nóg

Palenie

Alkohol

Rozmowa

Dekalog świadomego pacjenta

- **CODZIENNIE PRZYJMUK LEKI NA NADCIŚNIEKIE TĘTNICZE**
nie ma urlopu od leczenia nadciśnienia tętniczego
- **REGULARNIE MIERZ CIŚNIEKIE**
częstość pomiarów określi Twój lekarz
- **JEŻELI PALISZ, PRZESTAŃ**
zmniejszy to Twoje ryzyko zawału serca i udaru mózgu
- **ZDROWO SIĘ ODŻYWKJ**
m.in. zwróć uwagę na zawartość tłuszczów i cukrów prostych
- **ZADBAJ O PRAWIDŁOWĄ MASĘ CIAŁA**
Twój wskaźnik BMI nie powinien przekraczać 25 kg/m²
- **OGRANICZ SPOŻYCIE SOLI**
pamiętaj, że większość soli w diecie pochodzi z przetworzonych produktów
- **ZWIĘKSZ AKTYWNOŚĆ FIZYCZNĄ**
wpłyne to korzystnie nie tylko na wysokość ciśnienia tętniczego
- **OGRANICZ SPOŻYCIE ALKOHOLU**
wpływa on niekorzystnie na wysokość ciśnienia tętniczego, jest czynnikiem ryzyka rozwoju chorób serca oraz przedwczesnego zgonu
- **KONTROLUJ STĘŻEKIE CHOLESTEROLU LDL**
jest on istotnym czynnikiem ryzyka zawału serca i udaru mózgu
- **PAMIĘTAJ O REGULARNYCH WIZYTACH U LEKARZA**

Co z tą solą?

Produkty z małą zawartością sodu

owoce i warzywa

mleko, naturalne jogurty,
sery twarogowe

kasze, ryż, ziemniaki

oleje roślinne

nasiona roślin strączkowych

świeże mięso i ryby

jaja

orzechy i nasiona (niesolone)

Produkty z dużą zawartością sodu

kostki rosółowe, zupy i sosy instant

płatki kukurydziane

gotowe mieszanki przyprawowe,
sos sojowy, keczup

chipsy, popcorn, paluszki,
krakersy, precelki, solone orzeszki

sery żółte, pleśniowe, topione, feta

wędzone: mięso, ryby i sery

ciasto francuskie, pieczywo

dania fast food

wędliny, konserwy

kiszonki

OGRANICZ spożycie soli do 5–6 g dziennie!

ZAMIEŃ sól stołową na spożywczą sól potasową.

ZREZYGNUJ z solniczki postawionej na stole.

PAMIĘTAJ! Obecnie głównym źródłem soli jest przetworzona żywność.

Szczypta soli
= 0,25 g

Łyżeczka
= 5 g

Zdrowa dieta – podstawą dobrego samopoczucia

Jedna porcja warzyw i owoców to:

1 średniej wielkości owoc/warzywo (np. jabłko, banan, pomidor, marchewka)

0,5 szkl. drobnych owoców (np. malin, jagód, poziomek)

0,5 szkl. posiekanych świeżych lub ugotowanych warzyw/owoców

1 szkl. świeżych sałat i innych warzyw liściastych (warzywa liściaste po ugotowaniu liczą się tak, jak pozostałe warzywa, tj. 1 porcja = 0,5 szkl.)

Produkty pełnoziarniste: 2–3 porcje/dzień

Owoce: 1–2 porcje/dzień

Tłuste ryby morskie*: 2 porcje/tydzień

Warzywa: 3–4 porcje/dzień

Unikaj spożywania dużej ilości alkoholu lub zrezygnuj z niego całkowicie.

Spożycie alkoholu należy ograniczyć do nie więcej niż 20 g alkoholu/dzień (500 ml piwa, 200 ml wina, 50 g wódki) **u mężczyzn** i nie więcej niż **10 g alkoholu/dzień** (250 ml piwa, 100 ml wina, 25 g wódki) **u kobiet**.

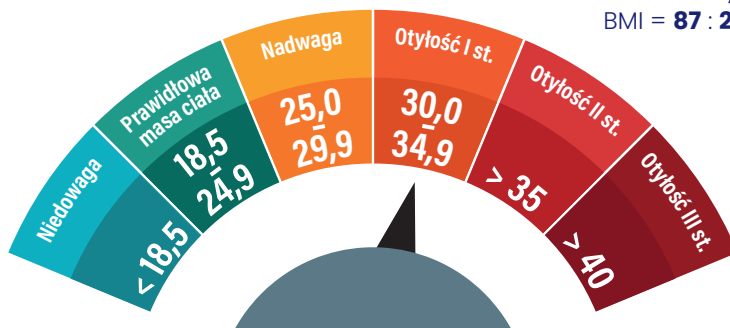
* pieczone, gotowane, duszone, grillowane (na grillu elektrycznym)

Prawidłowa masa ciała – gwarantem dobrego i długiego życia

Zmierz/wylicz	
Obwód talii	BMI
Prawidłowy: mężczyźni < 94 cm kobiety < 80 cm	Prawidłowa masa ciała: BMI 18,5–24,9 kg/m²

$$\text{BMI} = \frac{\text{MASA (kg)}}{\text{WZROST (m}^2\text{)}}$$

Przykładowo, jeśli masz **1,7 m** wzrostu i ważysz **87 kg**, to Twoje BMI wynosi **30,1**
 $\text{BMI} = 87 : (1,7 \times 1,7)$,
 czyli
 $\text{BMI} = 87 : 2,89 = 30,1$

Stwierdziłeś u siebie otyłość brzuszną (obwód w talii u mężczyzn ≥ 102 cm, u kobiet ≥ 88 cm) LUB Twoje BMI wynosi 30 kg/m^2 albo więcej? Zacznij działać i zmniejsz kaloryczność swojej diety o 500–600 kcal! Na kolejnych stronach znajdziesz wskazówki, jak to zrobić.

Jak wygląda 500–600 kcal?

tłuszcze

70 g masła (7 łyżeczek)
60 g oleju (6 łyżek)
60 g smalcu (5 łyżek)
80 g majonezu (3 łyżki)

przekąski

100 g chipsów (3/4 paczki)
150 g popcornu (gotowego produktu)
2 małe hamburgery
100 g frytek (2 średnie porcje)

słodycze, bakalie

130 g cukru (26 łyżeczek)
100 g czekolady
7 cukierków czekoladowych
90 g orzechów (6 łyżek)

alkohol

1 l piwa (2 butelki)
5 lampek wina
5 kieliszków mocnego alkoholu
2,5 „małpki” 100 ml

ZASTĄP

słodkie napoje
gazowane

wodą
mineralną

słodycze

owocami
i warzywami

Jak wygląda 500–600 kcal?

napoje		10 × cappuccino 3 × caffè latte 5 szklanek soku owocowego 5 szklanek coli
dania obiadowe		160 g kotleta schabowego (1,25 kotleta) 500 g surowej piersi z kurczaka 450 g grillowanej piersi z kurczaka 6 pierogów (bez okras)
nabiał		400 g twarogu półtłustego 4 szklanki mleka 3,2% 500 g jogurtu owocowego (3,3 małego kubka) 135 g sera żółtego (9 plasterów)
owoce i warzywa		850 g ziemniaków (10 średnich) 3 kg pomidorów 1 kg jabłek 4 banany

ZASTĄP

smalec,
słoninę

oliwą
z oliwek

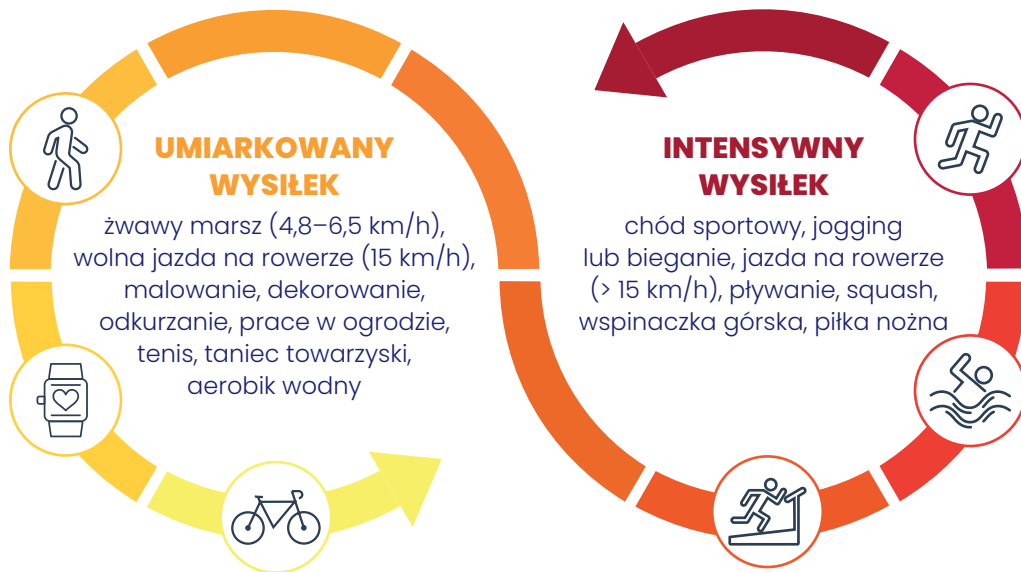
tłuste
mięsa

chudym mięsem,
najlepiej grillowanym
lub gotowanym na parze

Ruch to zdrowie

Bądź aktywny co najmniej 4–5 razy w tygodniu.

Podążaj co najmniej 150-minutowy wysiłek tygodniowo (np. 30 minut przez 5 dni w tygodniu) o umiarkowanej intensywności lub co najmniej 75-minutowy intensywny wysiłek tygodniowo (np. 15 minut przez 5 dni w tygodniu).

Jeśli **nie wykryto** u Ciebie **cukrzycy** ani **zaburzeń gospodarki lipidowej** i **nie jesteś** z tego powodu **leczony**, **raz w roku kontroluj** stężenie glukozy i cholesterolu.

STĘŻENIE GLUKOZY NA CZCZO

Gdy stwierdzisz stężenie glukozy na czczo > 100 mg/dl, porozmawiaj o tym ze swoim lekarzem.

WARTOŚCI DOCELOWE CHOLESTEROLU LDL A GRUPY RYZYKA SERCOWO-NACZYNIOWEGO

< 55 mg/dl

BARDZO WYSOKIE RYZYKO

(np. chorzy po zawale serca, udarze mózgu)

< 70 mg/dl

WYSOKIE RYZYKO

(np. chorzy z ciśnieniem powyżej 180/110 mmHg, umiarkowaną niewydolnością nerek)

< 100 mg/dl

UMIARKOWANE RYZYKO

(wszyscy pozostali pacjenci)

**Zapytaj swojego lekarza,
do której grupy należysz.**

Zasady pomiarów

Przez **7 dni** przed wizytą codziennie (2 razy na dobę) wykonuj pomiary wartości ciśnienia tętniczego według poniższego schematu:

Poranek

2 pomiary po wstaniu z łóżka,
przed śniadaniem
i przyjęciem leków

Wieczór

2 pomiary przed kolacją
i przyjęciem leków

Wykonaj 2 pomiary:

bezpośrednio po sobie lub jeden po drugim.

**Pamiętaj o zanotowaniu wartości
ciśnienia tętniczego i tętna!**

Poza 7-dniowymi okresami przed wizytą wykonuj pomiary kilka razy w miesiącu lub z częstotliwością zaleconą przez Twojego lekarza. Zawsze wykonuj 2 pomiary bezpośrednio po sobie.

Dzienniczek

kontroli pomiarów ciśnienia tętniczego

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurdzowe

 Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

 Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Data

Godzina

CIŚNIENIE (mmHg)

Skurczowe

Rozkurczowe

Tetno

Tetno

SERVIER
moved by you

Zadbaj o lepsze radzenie sobie z chorobą przewlekłą na co dzień

Moja Recepta na Zdrowie

Edukacyjna strona www

Rzetelne informacje
na temat chorób
(przyczyny, objawy,
czynniki ryzyka, dane
epidemiologiczne).

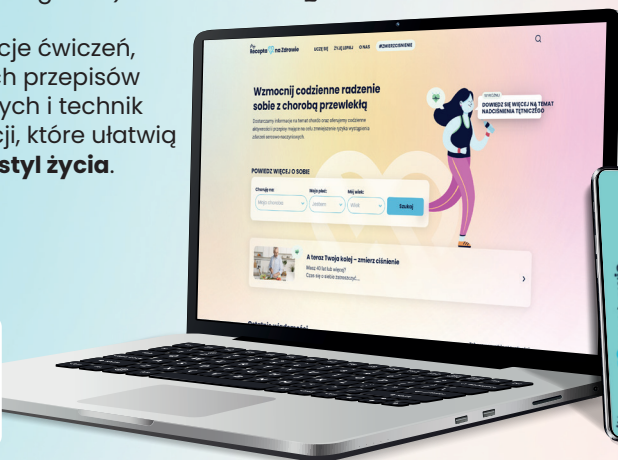
Proponujemy ćwiczeń,
zdrowych przepisów
kulinarnych i technik
relaksacji, które ułatwią
zdrowy styl życia.

Kanał podcastowy

dla pacjentów, czyli
rozmowy z ekspertami
w dziedzinie kardiologii,
hipertensjologii,
diabetologii, dietetyki,
psychologii, onkologii
oraz aktywności fizycznej.
Dostępne są
na YouTube i Spotify

Zeskanuj aparatem
telefonu i wejdź na stronę

Zeskanuj aparatem
telefonu i obejrzyj

www.receptanazdrowie.pl

Pod patronatem organizacji pacjentów:

MP260220